

Onderwerp : Grondstofrijk Zutphen, Grondstoffenplan 2022-2026

Programma :03. Duurzame leefomgeving

Forum : Oordeelsvormend

Portefeuillehouder(s) : E. Boswinkel

Inlichtingen bij : Henri Kolenbrander

06.51070225

H.Kolenbrander@zutphen.nl

Soort bevoegdheid : Kaderstellend

Beleidsvrijheid : Beperkt

Programmabegrotingswijziging : Nee

Het college van burgemeester & wethouders stelt voor:

1. "Grondstofrijk Zutphen, Grondstoffenplan 2022-2026" vast te stellen.
2. **Het besluit te nemen tot het invoeren van scenario 1, omgekeerd inzamelen uit het Grondstoffenplan 2022-2026.**
3. Kennis te nemen van de kaart met daarop geprojecteerd alle huidige verzamel/ondergrondse containers.

Inleiding/aanleiding

Het huidige grondstoffenplan Zutphen 2016-2020 is volgens de landelijke maatstaven aan vervanging toe. Het is beleid om dit structureel te doen, mede ingegeven door de laatste ontwikkelingen en innovaties. Wij vinden het belangrijk om in het nieuwe grondstoffen plan 2022-2026 te streven naar een hoge kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen en het hoogwaardig inzetten van de grondstofstromen uit huishoudens. Grondstoffen worden steeds schaarser en gemeenten spelen een cruciale rol in optimaliseren van een circulaire grondstoffenketen.

Het verminderen van de hoeveelheid restafval is een effect van deze inspanning. Er zijn specifieke doelstellingen voor huishoudelijk afval geformuleerd in het landelijke VANG-programma (Van Afval Naar Grondstof): nog maximaal 100 kilo restafval per inwoner per jaar in 2020, en nog slechts 30 kilo in 2030.

Aangezien elke inwoner van Zutphen in 2020 gemiddeld nog ruim 140 kilo restafval produceerde, zijn nieuwe beleidsinterventies nodig om stappen te zetten in de richting van een circulaire gemeente. In het coalitieakkoord 2018-2022 staat omschreven dat we streven naar een circulaire economie, waarbij afval een grondstof wordt.

De aanloop naar een nieuw Grondstoffenplan (GSP)

Dit nieuwe grondstoffenplan is ontwikkeld in samenwerking met Circulus Berkel en na gesprekken met verschillende inwoners, de gemeenteraad, wijkregisseurs en leden van wijkteams en dorpsraad. Hierna volgt een beknopt overzicht van de aanloop naar dit raadsvoorstel.

De raad op bezoek bij Circulus Berkel

Op 18 september 2019 hebben raadsleden een werkbezoek aan Circulus Berkel afgelegd. Het werkbezoek vormde de startbijeenkomst in de aanloop naar het nieuw op te stellen grondstoffenplan "Grondstofrijk Zutphen". Tijdens deze bijeenkomst is geconcludeerd dat het nuttig is een vervolg aan de bijeenkomst te geven om scenario's en actuele ontwikkelingen te bespreken.

Vervolgens is de raad op 12 maart 2020 bij Circulus Berkel geweest en is de actualiteit van het plan en scenario's besproken met de aanwezige raadsleden. Verder is er voorlichting gegeven over de voortgang, ideeën en over (regionale) ontwikkelingen die van invloed zijn op de nieuwe planvorming omtrent grondstoffen.

Presentatie in het Forum

Op 12 april 2021 is er in het forum een presentatie gegeven over het concept GSP.

Gesprekken met betrokken personen en partijen

Met alle wijkregisseurs en betrokken wijkteams/dorpsraad zijn gesprekken gevoerd en ideeën opgehaald. Ook zijn een aantal beroepskrachten overleggen bezocht en daarin is met woningbouwverenigingen, politie en sociaal betrokken personen overleg gevoerd. Uit de gesprekken blijkt dat men vooral bij de implementatie en invoering betrokken wil zijn. Ook zijn de huidige problemen, waar men tegen aan loopt aan bod gekomen. Zoals bijvoorbeeld de plaatsingen op aanbiedlocaties en verzamelcontainers en het verkeer aanbieden van grondstoffen. Er is uitleg gegeven dat het nieuwe plan een kapstokplan is en de basis vormt voor verdere uitwerking en implementatie op wijkniveau.

De binnenstadmanager en bedrijfscontactfunctionaris worden bij de aftrap betrokken en zullen op gezette tijden in beeld komen in de uitrol van het (kapstok)plan. Met diverse vertegenwoordigers van de Stichting "Verbindingskracht Zutphen" zijn gesprekken gevoerd en zij kunnen als werkmakers en schuldhulpmaatjes in gesprek komen met bewoners. Vooral bij het opstellen van implementatieplan(nen) en de uitvoering van deze plannen zijn bewoners nodig voor draagvlak en gedragsbeïnvloeding. Het is belangrijk om van buiten naar binnen te werken en ook huismeesters te betrekken bij de uitvoering. Een mogelijkheid voor een centrale aanbiedplek in de wijk komt ook af en toe naar voren.

In alle gesprekken is aangegeven dat de raad in het GSP kaders/contouren meegeeft en dat het aan de wijk is om de uitvoering nader in te vullen.

Papierinzameling met vrijwilligers van verenigingen

Aan de verenigingen is gevraagd om mee te denken over een andere manier van inkomsten genereren. Dit in plaats van mee te lopen met het inzamelen van oud papier met minicontainers.

Deze methode is achterhaald doordat belading nu grotendeels geautomatiseerd met een zijlader kan plaatsvinden, vergelijkbaar met het ledigen van groene en grijze minicontainers.

Het bedrag dat jaarlijks beschikbaar is als bijdrage voor de inzameling van oud papier blijft beschikbaar. Het is de uitdaging om andere werkzaamheden uit te gaan voeren die verantwoord en nuttig zijn. Hierover zijn we in gesprek met de verenigingen. Door corona is er een periode geen papier ingezameld met vrijwilligers en een vereniging kan ook geen vrijwilligers meer mobiliseren om deze taak uit te voeren. Tot nader bericht blijft de huidige methode van inzamelen gehandhaafd maar deze zal uiteindelijk overgaan in vervangende werkzaamheden die bijdragen aan de inzameling van grondstoffen.

Beoogd effect

Invulling geven aan de landelijke doelstelling in 2030 de hoeveelheid restafval in de "grijze container" te reduceren naar ca. 30 kg per inwoner per jaar.

Argumenten

1.1 Omgekeerd inzamelen is nodig om de VANG-doelstelling (van afval naar grondstof) te halen.

Met de keuze voor **scenario 1, omgekeerd inzamelen uit het Grondstoffenplan 2022-2026** kunnen we meer schone grondstoffen verzamelen en het snelst restafval reduceren. Dat betekent ook lagere kosten voor de inwoners. Omgekeerd inzamelen betekent dat het restafval niet meer aan huis wordt opgehaald (haalsysteem) maar dat dit naar de ondergrondse container gebracht moet worden (brengsysteem). Voor mensen die hiertoe niet in staat zijn vanwege b.v. medische redenen blijft het haalsysteem intact. In de wijk Noorderhaven is deze wijze van inzameling bij de nieuwe woningen al als pilot in gebruik.

1.2 Afval moet zoveel mogelijk grondstof worden.

Het is een landelijke doelstelling om zoveel mogelijk grondstoffen uit de afvalketen te halen. In het coalitieakkoord 2018-2022 staat dat we streven naar een circulaire economie, waarbij afval een grondstof wordt.

1.3 Hierdoor minimaliseren we vervoersbewegingen.

In het coalitieakkoord 2018-2022 staat verder dat we ons focussen op schone mobiliteit, het verminderen van vervoersbewegingen door Circulus Berkel past hier uitstekend bij. De verzamelcontainers staan op loopafstand.

1.4 Het Grondstoffenplan geeft de kaders/contouren, de uitvoering vindt plaats via Wijkgericht werken (algemeen en maatwerk per wijk).

De wijken in Zutphen verschillen enorm qua opbouw, structuur en bewoners. Het nieuwe grondstofplan is een gemeentebreed kapstokplan. Via maatwerk per wijk gaan wij dit plan uitvoeren.

1.5 Uit sorteeranalyses blijkt dat er veel groente, fruit en etensresten als afval in het restafval zit.

Uit sorteeranalyses blijkt dat er nog veel grondstoffen in het te verbranden restafval aanwezig is. Bij hoogbouw en binnenstad zijn er weinig mogelijkheden om GFE/GFT aan te bieden, er is vraag naar voorzieningen in de directe omgeving voor het apart inzamelen van deze grondstofstroom.

Kanttekeningen

1.1 Zutphen doet het gemiddeld beter dan het landelijk gemiddelde met de hoeveelheid restafval per inwoner.

Op landelijk niveau zijn we goed bezig, een inwoner van Zutphen heeft 140 kilogram restafval gemiddeld in Nederland 200 kilogram per persoon. Echter om de VANG doelstelling te halen, 30 kilogram per persoon per jaar in 2030, is extra inzet nodig.

In het werkgebied van Circulus Berkel, gemiddeld 70 kilogram restafval per persoon, behoren we tot een van de mindere gemeenten als het om de hoeveelheid restafval per inwoner gaat. De meerderheid van deze gemeenten maken gebruik van omgekeerd inzamelen, **zoals scenario 1 uit grondstofrijk Zutphen 2022-2026 beschrijft**. Daarnaast hebben we in Zutphen in de binnenstad en bij hoogbouw nog geen beoogde GFE/GFT voorzieningen. Omdat er nog geen verwerking is voor incontinentiemateriaal en luiers, zamelen we deze niet apart in, in tegenstelling tot buurgemeenten. Dit materiaal wordt nog steeds in Nederland verbrand en er is nog geen (grootschalige) verwerking om als grondstof te kunnen dienen.

1.2 Nascheiding van afvalstromen in plaats van scheiden aan de bron wordt landelijk ook toegepast.

Zutphen is net als de rest van het werkgebied van Circulus Berkel ingericht voor scheiden aan de bron. Dit geeft de beste resultaten en de schoonste grondstofstromen. Financieel gezien geeft nascheiding geen voordeel, het werkt eerder frustrerend voor inwoners die het scheiden aan de bron al kennen en toepassen.

Communicatie/Vervolgtraject/Uitvoering

Om omgekeerd inzamelen in te voeren is het van groot belang dat bewoners worden meegenomen in de veranderingen die hen te wachten staan. Informatievoorziening over nut en noodzaak van afvalscheiding, scheidingsregels, systeemveranderingen, etc. zijn hier belangrijk in.

Maar nog belangrijker is de inwonersparticipatie per wijk: door omgekeerd inzamelen wijkgericht te implementeren wordt er integraal gekeken naar kansen, knelpunten, containers en maatwerk.

Rapportage/evaluatie

Het inzamelen van grondstoffen is een continu proces en jaarlijks worden er nieuwe afspraken gemaakt tussen gemeente en inzamelaar. De financiële gevolgen worden jaarlijks verwerkt in de programmabegroting en jaarrekening.

Financiën

Met de keuze voor scenario 1 uit het Grondstoffenplan 2022-2026 worden er eenmalige kosten gemaakt voor uitrol. Deze hebben dekking binnen de huidige afvalstoffenheffing. Door de invoering van omgekeerd inzamelen is de verwachting dat de structurele kosten, zoals de dienstverleningsovereenkomst met Circulus Berkel en de hoeveelheid te verbranden afval omlaag gaan.

Bijlagen

Grondstofrijk Zutphen, Grondstoffenplan 2022-2026
Kaart met verzamelcontainers per 1 september 2021

Ontwerp

Bijlagen

Griffienummer : 2021-0114

gelet op artikel 108 Gemeentewet en het bepaalde in de Wet milieubeheer

Besluit :

1. "Grondstofrijk Zutphen, Grondstoffenplan 2022-2026" vast te stellen.
2. **Tot het invoeren van scenario 1, omgekeerd inzamelen uit het Grondstoffenplan 2022-2026.**
3. Kennis te nemen van de kaart met daarop geprojecteerd alle huidige verzamel/ondergrondse containers.

Behandeld in

29-11-2021 Forum
13-12-2021 Raad

25-11-2021 Forum
17-01-2022 Forum
31-01-2022 Raad